

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget er at gennemføre en samlet lovfæstelse af de væsentligste rettigheder og beføjelser, der tilkommer den, der er part i en forvaltningssag. Gennemførelsen af lovforslaget skal medvirke til at forbedre sagsbehandlingen i den offentlige forvaltning og dermed øge sikkerheden for, at myndighedernes afgørelser bliver lovlige og rigtige. Lovforslaget skal endvidere sikre, at den enkelte borger kan få indflydelse på de beslutningsprocesser, der vedrører den pågældendes egne forhold, og forøge den enkeltes mulighed for at forstå indholdet af de trufne afgørelser og baggrunden herfor.

2. For at opfylde de krav, der i et moderne samfund stilles til regulering af forskellige områder, har lovgivningsmagten på en lang række områder tillagt den offentlige forvaltning beføjelser til at træffe afgørelser, der ofte er af vidtrækkende betydning for de enkelte borgere og erhvervsvirksomheder.

Denne udvikling har medført behov for gennemførelse af en lovmæssig regulering med henblik på at forbedre sagsbehandlingen i den offentlige forvaltning og sikre den enkeltes retsstilling i forhold til den offentlige forvaltning.

I de øvrige nordiske lande har disse overvejelser ført til, at der er gennemført generelle lovmæssige reguleringer af den offentlige forvaltnings sagsbehandling i form af generelle forvaltningslove.

I Norge trådte således en samlet forvaltningslov i kraft i 1970, i Sverige i 1972 og i Finland den 1. januar 1983.

I Danmark blev der i 1964 gennemført en samlet generel regulering af parternes adgang til aktindsigt i loven om partsoffentlighed, der i 1970 blev videreført som kapitel 2 i loven om offentlighed i forvaltningen. I 1978 blev der endvidere ved loven om offentlige myndigheders registre gennemført en generel regulering af den offentlige forvaltnings oprettelse og brug af edb-registre med personoplysninger.

Sideløbende med denne udvikling er der i forbindelse med nogle større lovgivningsreformer på områder, hvor forvaltningens afgørelser ofte er af væsentlig betydning for den enkelte borger, blevet fastsat regler om den administrative opbygning af den pågældende forvaltning. I forbindelse hermed er der undertiden gennemført relativt detaljerede regler for den administrative sagsbehandling. Disse regelsæt har i et vist omfang indeholdt forvaltningsprocessuelle regler til sikring af borgerens retsstilling. Det gælder for eksempel lovgivningen om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, miljø- og planlægningslovgivningen, de sociale styrelseslove og skattestyrelsesloven.

For delene ved at fastsætte forvaltningsprocessuelle regler, der alene gælder for et bestemt forvaltningsområde, er først og fremmest, at disse regler vil kunne udformes således, at de specielt tilpasses de særlige forhold, der gælder for netop dette forvaltningsområde. Reglerne vil derfor kunne udformes relativt præcist og detaljeret, og således at retssikkerhedsformålene tilgodeses bedst muligt på den måde, der også i administrativ henseende er mest rationel.

Denne fremgangsmåde, hvorefter der inden for den enkelte sektor fastsættes specielt udformede sagsbehandlingsregler, medfører imidlertid, at det for den enkelte borger – og i øvrigt i nogen grad også for den enkelte sagsbehandler – kan være vanskeligt at få overblik over, hvilke forvaltningsprocessuelle regler der gælder. Disse vanskeligheder afhjælpes kun i nogen grad af, at det i forbindelse med reglernes fastsættelse tilstræbes at anvende en ensartet udformning af de pågældende processuelle bestemmelser.

Hertil kommer, at denne sektorvise indførelse af forvaltningsprocessuelle regler normalt ikke indebærer, at alle disse centrale regler gennemføres på de enkelte områder, ligesom denne fremgangsmåde ikke sikrer, at der sker en lovfæstelse af de processuelle retsgarantier på de mange og til dels mindre forvaltningsområder, hvor der ikke i øvrigt er be-